

Cultures

TEATRE | MÚSICA | LLETRES | DANSA | ART | TRADICIONS | CINE | TELEVISIÓ

Sant Jordi fa història

► Els assajos sobre diferents episodis de la biografia del país es fan un lloc als taulells

TONI MATA I RIU | MANRESA

■ La victòria en el rànquing de vendes de Sant Jordi l'obtindrà segurament alguna novel·la mediàtica i premiada. Els assajos històrics no estaran en els llocs capdavanters, però tenen un públic fidel que aquest any pot triar novament entre diversos títols de temàtica catalana.

L'extens volum biogràfic d'Enric Calpena sobre la història de Barcelona, publicat per Edicions 62, té molts números per entrar en l'ànim dels lectors. Com l'estudi sobre els negres espanyols i l'esclavisme dut a terme per l'antropòleg Gustau Nerín a *Traficants d'ànimes* (Pòrtic). Una altra aportació remarkable és *La invenció dels càtars* (Angle), un assaig on Sergi Grau conta la història dels Bons Homes a partir dels documents per desfer falsos mites i mitges certeses.

Un dels noms propis que hi haurà als taulells és el del President Lluís Companys, amb *Lluís Companys. Una vida pels catalans. Una mort per Catalunya!* (Pagès), de Montserrat Coberó i amb aportació gràfica, i *Retrat d'un magnicidi* (Ara), del manresà Jordi Finestres. També s'ha de destacar *Vida i regnat de Pere el Cerimoniós (1319-1387)* (Pagès), d'Ernest Belenguier, *L'infant Pere d'Aragó i d'Anjou: «molt graciós e savi senyor»* (Cossetània), amb Antoni Conejo da Pena d'editor, i *Ramon Muntaner de Peralada. Vida, viatges i relats* (Base), de Stefano M. Cingolani. En clau medieval també es poden destacar els llibres *Urgell a la fi del primer mil·lenni* (Salòria), d'Oliver Vergés, i *El tapís de Bayeux, eina política?* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), de Montserrat Pagès.

Joan Esculies ha escrit diversos llibres sobre la política catalana del segle XX i la figura de Josep Tarradellas

Joan Esculies

HISTORIADOR I AUTOR DEL LLIBRE «PAU CASALS. LA CARTA SECRETA DE TARRADELLAS I PRIETO»

«Tarradellas i Prieto volien Pau Casals de president»

TONI MATA I RIU | UAB (CERDANYOLA V.)

■ Les intrigues que Joan Esculies (Manresa, 1976) relata en el, fins ara, darrer títol de la seva prolífica producció no tenen res a envejar amb les que estan protagonitzant els aspirants a presidir la Moncloa i dominar el Congrés dels Diputats. Però si Rajoy, Rivera, Sánchez i Iglesias busquen el poder real i palpable, els personatges que apareixen a les pàgines del llibre pugnaven per controlar el govern de la República espanyola a l'exili repartit entre París i Mèxic. És a dir, res. Fum. I, entremig de les converses, un nom: Pau Casals, el violoncel·lista amb principis, el gran intèrpret de Bach.

«Ja se sabia que Tarradellas havia intentat que Pau Casals fos president de la Generalitat», explica Esculies, «però fins ara havia restat inèdit el fet que tant Indalecio Prieto com el mateix Tarradellas havien proposat el seu nom per presidir el govern de la República Espanyola a l'exili». L'epistolari dels tres personatges i el d'altres com Manuel de Irujo, destacat dirigent del PNB, han proporcionat a l'historiador i periodista manresà l'oportunitat de treure a la llum l'entrellat d'una operació des-

BASE EDITORIAL... 15 EUROS. 120 PÀGINES

tinada a rellevar l'advocat i exministre Álvaro de Albornoz i que, com la mateixa il·lusió d'un retorn proper de la democràcia, va fracassar.

«L'any 1950, Tarradellas va jugar la carta de Pau Casals perquè necessitava diners per a la Generalitat i per al seu partit, ERC», explica Esculies, «però no se'n va sortir». I això que el futur president de la Generalitat de Catalunya compartia objectiu amb el socialista Indalecio Prieto, un dels membres del govern republicà, perquè «el músic era una figura potent per la seva oposició al franquisme, i tenia una visió hispànica de l'oposició franquista, tot i sentir-se molt català. A més, Prieto no volia que fos president algú que li pogués passar comptes pel destí poc clar dels diners destinats a la Junta d'Auxili als Republicans Espanyols».

Durant els primers anys, l'exili va

confiar en la victòria aliada sobre el feixisme per derrocar la dictadura del victoriós general Franco. Vana esperança que la política real dels Estats Units va acabar d'enterrar durant els darrers anys de la dècada dels 40 pel canvi de postura respecte a Espanya de la gran potència mundial i d'altres estats capdavanters de l'Europa occidental. Els intents de lligar aliances als grans organismes internacionals i a les principals cancelleries per aïllar el tirà van tenir una vida breu.

Epístola inútil

Pau Casals va escriure el 1950 una carta al president nord-americà Harry S. Truman demanant-li que es repensés l'ajuda econòmica a Franco, una missiva «ja coneguda i publicada», tot i que en el seu moment no va aparèixer a la premsa, i que va resultar estèril. «El que no se sabia fins ara és com es va elaborar», afirma Joan Esculies, que n'ofereix els detalls, com el fet que el músic va canviar part del text a darrera hora abans d'enviar-lo cap a la Casa Blanca. «Com que no va servir per a res, Casals no va voler que se'n fes pública l'existència», afegeix.

L'encaterinament interessat amb el prestigiós violoncel·lista resident

Quatre propostes en el camp de la història de Catalunya